

નોંધ :- જમણી બાજુએ આપેલા અંક જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

(કુલ ગુણ : ૧૦૦)

વિભાગ - ૧ : 'બ્રહ્મવિદ્યાનું દર્શન' - દ્વિતીય આવૃત્તિ, ફેબ્રુઆરી - ૨૦૧૨

પ્રશ્ન. ૧ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો.

[૮]

નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. શ્રીજીમહારાજ સર્વોપરી : સાંપ્રદાયિક ગ્રંથો સ્વામીની વાતોના આધારે

(૧) ☐ આ સત્સંગને વિશે જે સંત બિરાજે છે તે જ સંતમાંથી સર્વે અવતાર થયા છે.(૨) ☐ એ સર્વેના કર્તા, આધાર, નિયંત્રા ને કારણ મહારાજને સમજે.(૩) ☐ સર્વોપરી ને સર્વ અવતારના અવતારી ને સર્વ કારણના કારણ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને સમજવા.(૪) ☐ સૌના કારણ મહારાજ પોતે, એમ સમજે ત્યારે મજકૂર મળ્યું કહેવાય.

૨. પરબ્રહ્મનું વ્યતિરેક સાકાર સ્વરૂપ કેવું ?

(૧) ☐ જેના એક એક રોમને વિશે કોટિ કોટિ સૂર્ય જેવો પ્રકાશ છે.(૨) ☐ એ મૂર્તિ તો અતિ સૌમ્ય છે અને દેવના જેવી આકૃતિ છે ને સદા યુવાન છે.(૩) ☐ ભગવાન તો સચ્ચિદાનંદરૂપ ને તેજોમય મૂર્તિ છે.(૪) ☐ ભગવાન છે તે કરચરણાદિક સમગ્ર અંગે કરીને સંપૂર્ણ છે અને સદા અમૂર્ત જ છે.

૩. શ્રીજીમહારાજનું સમ્યક્ પ્રગટપણું સંત દ્વારા

(૧) ☐ સારંગપુર : ૮(૨) ☐ સ્વા. વા. ૫/૩૮૫(૩) ☐ ગઢડા અંત્ય : ૩૫(૪) ☐ વરતાલ : ૧૧

૪. અક્ષરબ્રહ્મનું અન્વય-વ્યતિરેક સ્વરૂપ

(૧) ☐ અન્વય સ્વરૂપના રોમ-રોમમાં બ્રહ્માંડો અણતુલ્ય ભાસે છે.(૨) ☐ વ્યતિરેક સ્વરૂપે અનંત બ્રહ્માંડોમાં વ્યાપીને રહે છે.(૩) ☐ અન્વય સ્વરૂપ એ જ નિરાકાર ચિદાકાશ છે.(૪) ☐ અક્ષરબ્રહ્મનું એક વ્યતિરેક સ્વરૂપ અક્ષરધામરૂપે રહેલું છે.

પ્રશ્ન. ૨ નીચે આપેલા વિષયો ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (પંદરેક લીટીમાં)

[૧૦]

૧. 'ઉત્તમ નિર્વિકલ્પ નિશ્ચયની સિદ્ધિ માટે' અને 'પરબ્રહ્મની પરાભક્તિના અધિકારી થવા માટે' અથવા

૨. 'શ્રીજીમહારાજને વિશે નિર્દોષતા અને દિવ્યતા' અને 'પ્રત્યક્ષ ગુણાતીત સંતને વિશે નિર્દોષતા અને દિવ્યતા'

૩. 'પરબ્રહ્મ : સર્વસુખસાગર' અને 'પરબ્રહ્મ : સર્વજ્ઞ, સર્વાતર્યામી' અથવા

૪. 'પરબ્રહ્મનું અંતર્યામી સ્વરૂપ પણ સાકાર-મૂર્તિમાન જેવું'

પ્રશ્ન. ૩ પ્રમાણ પરથી વિષયનું શીર્ષક આપો.

[૬]

ઉદાહરણ :- “બ્રહ્મરૂપ થકો પ્રત્યક્ષ ભગવાનની ભક્તિ ચંદન, પુષ્પ, શ્રવણ મનનાદિકે કરીને કરે.”

ઉત્તર :- બ્રહ્મરૂપ થઈને પરબ્રહ્મની ભક્તિ - ઉપાસના કરવાનો આદેશ

૧. અનાદિ પુરુષોત્તમ અને અનાદિ અક્ષરબ્રહ્મ પૃથ્વી ઉપર હંમેશાં વિરાજમાન રહે છે.

૨. પરબ્રહ્મનો જેમ છે તેમ યથાર્થ નિશ્ચય કરાવવા માટે તો અક્ષરબ્રહ્મ જ સમર્થ છે.

૩. તે માયા, જીવ, ઈશ્વર, અક્ષરમુક્ત વગેરેથી ઉત્કૃષ્ટ છે, પરંતુ પરબ્રહ્મથી ન્યૂન છે.

૪. ભૂમિ પર થતાં અનંત પ્રકારનાં પાપનો ભાર હળવો કરવા, અસુરોનો સંહાર કરીને પોતાના ભક્તોનું રક્ષણ કરવા.

૫. તે સનાતન છે, નિત્ય છે, અપ્રાકૃત છે, સચ્ચિદાનંદ છે, અનંત છે અને અખંડ છે.

૬. પોતાના ઉત્તમ ભક્તે સહિત પોતાનું ભજન કરાવવું હતું તેથી તેમણે 'સ્વામિનારાયણ' એવો મંત્ર આપ્યો.

પ્રશ્ન. ૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો.

[૬]

૧. ગઢડા મધ્ય ૩૧ પ્રમાણે બ્રહ્મનો ગુણ જીવને વિશે ક્યારે આવે છે ?

૨. માયાને અવિદ્યા શા માટે કહે છે ?

૩. બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મ અનાદિથી જ નિત્ય પરમસ્નેહને કારણે કેવા સંબંધથી જોડાયેલા છે ?

૪. શ્રી સ્વામિનારાયણ દર્શનના તત્ત્વપંચકમાં ચોથું નિત્ય તત્ત્વ કયું છે ?

૫. જીવ જ્યારે બ્રહ્મરૂપ થઈને અક્ષરધામને પામે છે પછી શું લાગુ પડતું નથી ?

૬. શ્રીજીમહારાજના જીવનમાં અસાધારણ ઐશ્વર્ય-સામર્થ્ય શી રીતે જણાય છે ?

(પાછળ જુઓ)

સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય - અમદાવાદ દ્વારા કરવામાં આવેલ પૂર્વ કસોટીના

આ આયોજનમાં મેં જાતે વર્ગમાં (બેઠકખંડમાં) હાજરી આપીને “સત્સંગ પ્રાજ્ઞ-૨-૨”

પરીક્ષા આપી છે અને નીચેની વિગતો મેં સાચી ભરેલી છે તે આપ જાણશો.

પરીક્ષાર્થીની જન્મ તારીખ :-

પરીક્ષા આપી તે તારીખ અને સમય :-

પરીક્ષાર્થીની સહી :-

નોંધ :- ફક્ત વર્ગમાં હાજર રહેલા પરીક્ષાર્થીઓએ જ ભૂલ્યા વગર આ હાજરીસ્લીપ કાપીને, તેમાં માગ્યા મુજબની વિગતો ભરીને, તેમના કેન્દ્ર વ્યવસ્થાપકને પરત આપવાની છે. ફક્ત હાજર પરીક્ષાર્થીઓની જ સ્લીપો ભેગી કરીને, પૂર્વ કસોટીના અહેવાલમાં ભરીને, સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા કાર્યાલય - અમદાવાદ ખાતે પરત જમા કરાવવાની છે. (અધૂરી વિગત ભરેલી હાજરીસ્લીપ માન્ય નહીં ગણાય)

પ્રશ્ન. ૫ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર વિસ્તૃત નોંધ લખો. (પચીસ થી ત્રીસ લીટીમાં) [૧૦]

૧. જીવ : ‘જ્ઞાનસ્વરૂપ અને જ્ઞાનાશ્રય’ અને ‘જ્ઞાતા, કર્તા અને ભોક્તા’
૨. અસાધારણ ઐશ્વર્ય : ‘આશ્રિત સંતો-ભક્તો દ્વારા ઐશ્વર્ય દર્શન’

વિભાગ - ૨ : ‘બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રાગજી ભક્ત’ વિસ્તૃત જીવનચરિત્ર - બારમી આવૃત્તિ, એપ્રિલ - ૨૦૧૯

પ્રશ્ન. ૬ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ એક વિષય ઉપર મુદ્દાસર નોંધ લખો. (ત્રીસેક લીટીમાં) [૧૨]

૧. વિઘ્નો વચ્ચે સંતોને ભગતજી મહારાજનું આકર્ષણ (‘તમને સત્પુરુષ મળ્યા છે તે શી ફિકર છે ?’ થી ‘ઉપાસનામાં વૈષ્ણવોની રીતે રીત આપણા સંપ્રદાયમાં’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૨. ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ સ્વમુખે સમજાવેલું અક્ષરપણું (‘સ્વામીને ઠપકો આપવાનું મોકૂફ’ થી ‘મહંતાઈ સોંપી દીધી’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૩. ભગતજી મહારાજની બ્રાહ્મી સ્થિતિનો સહવાસીને થયેલો અનુભવ (‘એ તો મારો કોડીલો લાલ છે’ થી ‘વિજ્ઞાનદાસજી આદિને વરતાલ બહાર કર્યા’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)

પ્રશ્ન. ૭ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (દરેક ટૂંકનોંધમાં પાંચેક લીટીના બે પ્રસંગો લખવા) [૮]

૧. બાળ પ્રાગજીની મુમુક્ષુતા (‘મહુવાનો મહિમા’ થી ‘ઝીણાભાઈ રાઠોડ’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૨. શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજની મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા (‘નિર્વાસનિક ભક્તનાં લક્ષણો’ થી ‘ભગતજીને સ્વામીના ત્રણ વર’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૩. ખાનદેશમાં ભગતજીનો અદ્ભુત પ્રભાવ (‘અમારી પાસે અખૂટ નાણું છે’ થી ‘ભગતજી નડિયાદમાં’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)

પ્રશ્ન. ૮ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ ત્રણ પ્રસંગ વર્ણવી મનન લખો. (પ્રસંગવર્ણન આઠેક લીટીમાં તથા મનન ચારેક લીટીમાં લખવું.) [૧૨]

૧. તુલસી દેવેની નિરાવરણ સ્થિતિ
૨. તો તમારી પાછળ લાખો મનુષ્ય ફરશે
૩. જૂનાગઢમાં જન્માષ્ટમીનો સમયો
૪. જો પ્રાગજી ભગત આવશે, તો અમો કોઈ નહિ આવીએ
૫. મુકામ અને નિશાન એટલે શું ?

પ્રશ્ન. ૯ નીચે આપેલાં પાત્રોમાંથી કોઈ પણ એક પાત્રના પ્રસંગો વર્ણવી વ્યક્તિત્વનું આલેખન કરો. [૮]

૧. ગોપાળાનંદ સ્વામી (‘ઝીણાભાઈ રાઠોડ’ થી ‘જૂનાગઢ પ્રતિ પ્રયાણ’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)
૨. ઝવેરભાઈ અમીન (વાંસદાના દીવાન) (‘ધર્મ દંઢ થાય ત્યારે જ્ઞાન ટકે’ થી ‘વાંસદાથી વિદાય’ સુધીના ૪ પ્રસંગો)

વિભાગ - ૩ : ‘સ્વામીની વાતો’ - એકવીસમી આવૃત્તિ, સપ્ટેમ્બર - ૨૦૧૫

પ્રશ્ન.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બેના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (પાંચેક લીટીમાં) [૬]

૧. સત્પુરુષના ગુણ મુમુક્ષુમાં કેવી રીતે આવી શકે ?
૨. કેવી સમજણવાળાને મોહ ન થાય ?
૩. જ્યાં સુધી અજ્ઞાન છે ત્યાં સુધી શેમાં સુખ મનાય છે ? કોની જેમ ?

પ્રશ્ન.૧૧ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ બે ઉપર અભ્યાસક્રમની ‘સ્વામીની વાતો’નું પ્રમાણ આપી સમજાવો. (આઠ થી દસ લીટીમાં) [૪]

૧. સંત માનજો મારી મૂરતિ રે, એમાં ફેર નથી એક રતિ રે.
૨. ઉદ્ભવજી અને શિવલાલ શેઠના કલ્યાણમાં ફેર છે.
૩. ‘સર્વ સાધનના ફળરૂપ આ સત્સંગ છે.’
૪. બ્રહ્માનંદ સ્વામીને શ્રીજીમહારાજને સર્વોપરી કહેતાં કઠણ પડ્યું, પરંતુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી અટક્યા નહીં.

પ્રશ્ન.૧૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. [૪]

૧. જેમ જેમ જ્ઞાન થાતું જાય, તેમ તેમ શું જણાતું જાય ?
૨. શેને કરીને જીવ સોરાઈ ગયો છે એમ પ્રત્યક્ષ દેખાય છે ?
૩. સ્વામી સૂતા હતા તે બેઠા થઈને કયો પ્રશ્ન પૂછ્યો ?
૪. ક્યાં સુધી બાઈ-ભાઈ નોખા રહેશે ?

પ્રશ્ન.૧૩ નીચે આપેલા કોઈ પણ બેના દૃષ્ટાંત અથવા પ્રસંગ વર્ણવી તેનો સિદ્ધાંત લખો. (કુલ આઠેક લીટીમાં) [૬]

૧. પરમહંસાનંદ સ્વામીના દૃષ્ટાંતે વિષયનું બંધન
૨. મહારાજને ચાર પ્રશ્નો પુછાવ્યા.
૩. ખીજડા અને આંબાનું દૃષ્ટાંત

* * *

સૂચના :- આ પ્રશ્નપત્રમાંથી થોડા-ઘણા પ્રમાણમાં પ્રશ્નો રવિવાર, તા. ૨૫ જુલાઈ, ૨૦૨૧ના રોજ લેવાનાર મુખ્ય પરીક્ષામાં પુછાશે. મુખ્ય પરીક્ષામાં જવાબવહીમાં વધારાનાં પાનાં જોડીને તેમાં લખેલા ઉત્તર માન્ય ગણાશે નહિ. પરીક્ષા કાર્યાલય, અમદાવાદની પૂર્વ મંજૂરી લીધા સિવાય, મૂળ પરીક્ષાર્થીના બદલે ‘લહિયા’, ‘ડમી રાઈટર’ કે ‘અન્ય વ્યક્તિ’ દ્વારા લખાઈને આવેલી પરીક્ષાની જવાબવહી રદ ગણવામાં આવશે. એકથી વધારે પ્રકારના જુદા જુદા અક્ષરોવાળા ઉત્તરો માન્ય નહિ ગણાય. છેકછાકવાળા જવાબો માન્ય ગણાશે નહીં. અસ્પષ્ટ અને ઉકેલી ન શકાય તેવા જવાબો માન્ય ગણાશે નહિ. અભ્યાસક્રમના પુસ્તકની છેલ્લી આવૃત્તિનો જ ઉપયોગ કરવો. પરીક્ષાખંડમાં પરીક્ષા દરમ્યાન કોઈ પણ પરીક્ષાર્થીએ મોબાઈલ ફોન તથા ઈલેક્ટ્રોનિક સાધનો જેવાં કે ટેબ્લેટ, લેપટોપ વગેરેનો ઉપયોગ કરવો નહિ તથા પોતાની પાસે રાખવા પણ નહિ.

❏ અગત્યની જાહેરાત તમામ પરીક્ષાર્થીઓ આપણી સંસ્થાની દર્શાવેલી website - link પરથી પરીક્ષાનાં પુસ્તકો (છેલ્લી આવૃત્તિ), જૂનાં વર્ષોનાં પ્રશ્નપત્રો તથા મુખ્ય પરીક્ષાના જ ઉકેલપત્રો નિઃશુલ્ક ડાઉનલોડ કરી શકશે તથા તેની પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકશે.

<http://www.baps.org/Satsang-Exams.aspx>